

A béke négy évtizede

Szegeden a vándortárlat

Tegnap, kedden délután Kulcsárné Kiss Piroška, a városi népfőbizottság titkára nyitotta meg a béke négy évtizede című mozgó fotókiállítás a Széchenyi téren, ahol ott volt Szántó Ti-vadar, a városi pártbizottság osztályvezetője is.

Az Országos Béketanács, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, valamint a Volán Tröszt szervezte vándortárlat május 9-én, a győzelem napján indult útjára Battonyáról, az ország első felszabadított településéről. Azóta — Szegedig — mintegy 3 ezer kilométert tett meg a két Volánbusz, és a kisebb-nagyobb településekre sok ezer lakója tekintette meg a gyűjtemény anyagát. A képek bemutatják népünk küzdelmét, munkánk eredményeit és a békeharc egyes állomásait 1945-től napjainkig.

A kiállítás ma délelőtt 11 óráig tekinthető meg a Széchenyi téren, majd a két

Acs S. Sándor felvétele

Részlet a kiállításról

busz ismét elindul, s következő állomáshelye Mórahalom lesz. A béke négy évtizedét demonstráló képek november 7-én érik el úti-céljukat, Nemesmedvest, az utójára felszabadított magyar falut.

A környezetet védelme, tervszerű alakítása

Bőségesek a tennivalók

Az urbanizáció, a közlekedés fejlődése, a nagyüzemi termelés gyors térhódítása tetten látható szükségessé tette a közlekedés II. számú törvény megalkotását, mely megvalósította a fő feladatává tette az emberi környezetnek nemcsak védelmét, hanem tervszerű alakítását is. E folyamatot lényeges tényezőit — egy-egy adott településen a víz- és szennyvízcsatorna-hálózat közötti arányt, a közutak műszaki állapotát, terheltségét, tisztaságát, a felszíni vizek tisztaságát, az ipari üzemek szennyező hatását — vizsgálta meg Csongrád megye négy városában — Szegeden, Makón, Hódmezővásárhelyen és Csongrádon — a megyei NEB dr. Csajka Klára vezette munkabizottsága. A népi ellenőrök vizsgálati tapasztalatairól készített összefoglaló jelentést tegnap, kedden délután tárgyalta meg — Balázs Lajos elnöklétével — a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság.

Csongrád megyében a városok lakóházainak 60 százalékát látják el ivóvízzel a központi vízműhálózatról. A városi szennyvízesatornákra kötött lakások aránya Szegeden 48, a többi városban 10—15 százalékos. A városi közhálózat 64 százaléka földes út, a gyalogjárdaik kiemelt szerepet játszottak a városok tisztaságának megőrzésében. A megye 501 ipari üzeméből 395 települt a városokba, szennyező hatásuk elemülősúlyozására 12 négyzetkilométernyi zöldterület tisztítja a levegőt.

A jelentés megállapítja: a városi tanácsok nem készítenek önálló környezetvédelmi tervet, feladataikat az általános rendezési tervekben fogalmazzák meg. A tanácsi költségvetésekben nincs környezetvédelmi ágazat, vagy rovat. Eredményes a tanácsok és a társadalmi szervezetek közötti kapcsolat a különböző városépítési akciók, társadalmi óriáratok szervezésében. A közös munka eredményeképpen körülbelül 50—80 millió forint volt a környezetvédelmet közvetlenül szolgáló társadalmi munkák értéke.

A levegőtisztasági vizsgálatok során a KÖJÁL és az Építésiügyi Minőségellenőrzési Intézet szakemberrel megállapították: Szeged levegőjének tisztaságának ellenére jó, hogy a város egyes közlekedési gó-

caiban a porminták értéke magasabb a megengedettnél. Az ipari üzemek jelentős része szennyező forrásoknak csupán kisebbik hányadát jelentik be a kötelező adat-szolgáltatáskor — Szegeden 280 üzemből csupán 80. Főleg műszaki ismeretek és lehetőségeik korlátaira, vagy a törvény nem kellő ismeretére hivatkoznak. (Egyetlen, sajnos, elégséges szemléletes példa: az öntődei vállalat egyik kemencéje évente 170 tonna pernyét juttat a város fölé a kórház közvetlen közelében.) Tanulságos az az adat is, mely szerint 1976-ban nyolc ipari üzem fizetett összesen 470 ezer forintot levegőtisztaságért.

Szennyvíztisztító telepe — Szeged kivételével — minden városnak van, ezek tisztító hatása azonban nem megfelelő, sok esetben a túlterheltség miatt. A vizeket szennyező 30 szegedi üzemi telephely közül tizenegynek egyáltalán nincs tisztítóberendezése.

Az érdekelt tanácsokra, hatóságokra, vállalatokra, üzemekre vonatkozó javaslatok, illetve tájékoztató jellegű adatok továbbítását ajánlva a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság tegnap ülésén elfogadta a környezetvédelemről, a közlekedésről, a tájépítésről készült jelentést.

A magánlakás-építés vizsgálata

Tegnap, kedden Kalmár József elnök vezetésével ülésezett a szegedi és a szegedi járási népi ellenőrzési bizottság. A testület megvitatatta és elfogadta a magánlakás-építés helyzetéről készült jelentést, amelyet Balogh István vizsgálatvezető népi ellenőr terjesztett elő.

A népi ellenőrök azt vizsgálták, hogy a tanácsok, az érdekképviseleti szervek a központi határozatok alapján milyen intézkedéseket tettek a magánépítés továbbfejlesztése érdekében; az állami intézkedések hogyan segítik az állampolgárokat, miként ösztönzik a korszerű és gazdaságos lakásépítési módszerek elterjesztését, az építkezések szervezettebb lebonyolítását. A népi ellenőrök felmérése kiterjedt a település többi részére, az egyedi többszintes magánlakás, hagyományos családi ház és a csoportos családi ház építésére. A vizsgálatot országos központi program alapján végezték, s ennek során elemezték, miként alakult a negyedik ötéves tervben a magánlakás-építés, és hogyan készítették elő az ötödik ötéves tervidőszakra a magánosok kezdeményezéseit. A felmérésben segítette a Hazafias Népfőbizottság Szegeden és Kisteleken több olyan fórumot szerveztek a népfő-

bizottságok, ahol a magánlakás helyzetét nyilvánosan megvitatják. A fórumok tapasztalatait a vizsgálatnál felhasználják.

A NEB megvitatta egy korábbi vizsgálat hatásának tapasztalatait. Az év elején a megyei gyermekvédelmi intézetnél jártak a népi ellenőrök, s a látottak alapján a NEB több intézkedést javasolt az intézet igazgatójának. Az intézkedések után a korábbi fogyatékosságok megszűntek.

Épül a metró új állomása

Budapestten az észak-déli metró Kőnyves Kalmán körút és Határ út közötti 2,3 kilométer hosszú vonalán hétről hétre változik a kép. A szakasz legnagyobb — Határ úti — állomásának körvonalai már teljesen kirajzolódott. Az 550 méter hosszú, kéreg alatti megálló most az ácsok vették birtokukba: a szaluszhoz fagerendákkal építik be az állomást. Egy 40 tonnás da-

Az üzemek dolgozóinak egyetértésével

Dr. Varga Dezső nyilatkozata a műszakpótlék emelésének hatásáról

Már az elmúlt év végén, amikor ismeretessé vált, hogy a párt kezdeményezésére a kormány foglalkozik a műszakpótlék emelésének, egyetértéses mértékű megteremtésének gondolatával, a Csongrád megyei üzemek dolgozóit is fokozott figyelemmel kísérték az ezzel kapcsolatos tájékoztatókat, híradásokat.

Ismeretes, hogy július 1-től a kormány döntése alapján az iparban, az élelmiszer-kiskereskedelemben és a vendéglátásban a fizikai dolgozóknak, illetve a termelést közvetlenül irányítóknak a délutáni műszakban egységesen 20, az éjszakai műszakban pedig 40 százalék pótlékot kell fizetni. Ez a bérin-tézkedés megynkben is az üzemek dolgozóinak széles körű egyetértésével találkozott. Mivel többnyire szegedi a második és harmadik műszakban is dolgozó üzemek, dr. Varga Dezsőtől, a városi pártbizottság titkáráról kértünk véleményt a műszakpótlék emelésének hatásáról.

A bér- és munkatöltesítmény összhangjáról

— A lakosság életkörülményének kedvező feltételei az idén is tovább bővültek — kezdte nyilatkozatát a városi pártbizottság titkára. — A vállalati életben fontos feladatunk, hogy a termelőmunka hatékonyságának növelésével, a gazdálkodás javításával teremtjük meg az alapját a nagyobb kereseti lehetőségnek. A vállalati bérpolitikában biztosítsuk a tervezetnek megfelelő jövedelemnövekedést a bérek és egyéb juttatások emelésével. A megyei pártbizottság 1977. évi gazdaságpolitikai irányelvei hangsúlyozták, hogy a gazdasági feladatok megvalósításának eredményességétől függően az eddigieknél jobban használják ki vállalatunk a bérfejlesztés lehetőségeit. Biztosítsanak nagyobb összhangot a bérezés és a mennyiségi, minőségi teljesítmények között. Szeged gazdálkodó egységeinek többsége — indokolatlanul — visszafogott, túlzottan óvatos bérpolitikát folytatott az elmúlt évben és ez év első felében is. Ennek következménye, hogy a tervezetnél lassabb ütemben, csak 3—4 százalékkal emelkedtek a keresetek az iparban. Az említett politikai állásfoglalás és a kormány döntése után megvizsgáltuk júniusban 22 minisztériumi iparvállalatnál és gyáregységénél, 8 tanácsi vállalatnál, 15 ipari szövetkezetnél, 5 élelmiszer-kereskedelmi és vendéglátóipari vállalatnál, összesen 50 gazdálkodó egységénél a preferált bérfejlesztés, a műszakpótlék-rendezés és a saját erőből történő bérfejlesztés helyzetét. Városunkban az ipari fizikai dolgozó létszámnak 28 százaléka, 10 ezer 952 részvett preferált bérfejlesztésben. A textil- és ruházati üzemekben átlagosan négyszázalékos volt az ilyen jellegű bérfejlesztés, így a textilművekben, a ruhagyárban, a kendergyárakban.

Vannak olyan üzemek városunkban, s léteznek olyan munkafolyamatok, amelyeknél eleve elképzelhetetlen, hogy csupán egy műszakban termeljenek. Ilyenek például a vasöntőde, az olajipar nagyon sok egysége, a könnyűiparból a textilművek, a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat, a Szegedi Ruhagyár, és más üzemek. Nem zárhatják el a csapatokat az olajkutatónál, dolgozniuk kell a gázfeldolgozó üzemeknek, az öntődeben sem alhat ki a láng. Nélkülözhetetlen a kettő, illetve a három műszak. A kereskedelemben és a vendéglátásban is érthető, hogy a fogyasztói, a felhasználói igények szabják meg a nyitvatartás idejét.

Az utóbbi években vállalatunk valóban sokat tettek azért, hogy javítsák a munkakörülményeket. A több műszakot vállaló dolgozónak valamivel magasabb keresetet biztosítottak. Elsősorban béralap hiánya miatt nem tudtak megfelelően differenciálni, ezért a második és a harmadik műszak vállalásában a dolgozók kevésbé voltak érdekeltek. Ezért mondhatjuk most, hogy a vállalatok részére igen kedvező a kormány döntése a műszakpótlék emeléséről. Ugyanis a politikai meggyőződésen, az erkölcsi elismerésen túl arányosan nagyobb keresethez jutnak a több műszakban dolgozók. Ma már a korábban jobban ösztönözhetők, hogy vállaljanak munkát a második, illetve a harmadik műszakban.

rek vállalják a több műszakot, ez nemcsak a gépek jobb kihasználását jelenti, hanem elősegíti a jobb hatású munkaszervezés megvalósítását is.

A második és a harmadik műszak anyagi elismerésében korábban és most is, a pótlékfizetés után is nagyon eltérőek a keresetek. Pontosabban a vállalatokon és üzemekben belül is nagy az eltérés. A több műszakos munkahelyeken és munkakörökben foglalkoztatott fizikai foglalkozású és közvetlen termelésirányító dolgozóknál a műszakpótlék rendezésének bérszínvonal-növelő hatása 3—4 százalék. Például a Nagyalföldi Kőolajfeldolgozó és -feltároló Vállalatnál 3, a Szegedi Ruhagyárban 3,4, az Újszegedi Szövőgyárban 3,8, a kábelgyárban 3 százalék.

A szegedi gazdálkodó egységek többségénél az 1977. évi saját erőből megvalósított bérfejlesztés 5—6 százalékos között alakult. Például a konzervgyárban 4,8, a DÉGÁZ-nál 6, a vasöntődeben 5, a Pannónia Szőrmefeldolgozó Vállalatnál 5, a TAURUS Gumigyárban és a Nagyalföldi Kőolajkutató és -feltároló Vállalatnál 6 százalék.

Kedvező politikai hatás

Az intézkedések hatására a könnyűipari üzemekben a várható bérszínvonal-növekedés összesen eléri a 13—14 százalékot. Az intézkedések között értjük a bérpreferenciát, a műszakpótlék-rendezést és a saját erőből megvalósított bérfejlesztést. Ugyanakkor a nehéz-, a gépés- és az élelmiszeripari üzemekben előreláthatóan a bérszínvonal-növekedés csak 7—8 százalékos lesz.

A párt Központi Bizottsága 1976. december 1-i határozatával összhangban az ipari nagyüzemekben a több műszakban dolgozó fizikai munkások bére növekszik a legdinamikusabban. A nehéz-, a gép- és az élelmiszeriparban az egy fizikai munkásra jutó keresetnövekedés megközelíti a 200 forintot. A könnyűipari üzemekben átlagosan 314 forint. A könnyűiparban több műszakban dolgozó fizikai munkások kereseti aránya javul a legnagyobb mértékben az egyéb fizikai ágazatban dolgozókéhoz mérten. Mindez kedvező politikai hatást váltott ki a munkások körében. Nemcsak ők érzik, hanem általában a mozgalmi tevékenységet irányító felsőbb szervek is elismerik, hogy a párt- és a szakszervezeti alapszervezetek jól vizsgáztak e munka előkészítésében. A legtöbb hététket, hónapokban a bérfejlesztés, a műszakpótlékkal kapcsolatos intézkedések gazdasági és politikai munka tapasztalatait hasznosítva, a munkások körében kialakult kedvező politikai helyzetre, hangulatra alapozva érzékelték el, hogy a bizalom, a munkáselismerés éreztette hatását a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére kibontakozott nemes vetélkedésben, a szocialista munkaversenyben kibontakozott aktivitásban, cselekvőkészségben.

Reális lehetőség: műszakszám-növelés

A szocialista bérezés elveinek szellemében végrehajtott műszakpótlék bevezetése az iparban, a kereskedelemben és a vendéglátóiparban 15 ezer 700 dolgozót érintett. A fizikai dolgozó létszám 40 százaléka részvett műszakpótlékban. A minisztériumi iparban a fizikai munkások 50 százalékat, a tanácsi vállalatoknál 20, a szövetkezetekben 7, a kereskedelmi és vendéglátó vállalatoknál 86 százalékát érinti.

Az üzem- és munkaszervezés, a termelékenység-növelés intenzív módon történő emelése, lehetőségeinek kihasználása, a több műszak nagyobb arányú elterjesztése egyaránt kívánatos Szeged iparban, hiszen az átlagműszakszám 1,5, a tanácsi iparban 1,3, a szövetkezeti iparban 1,2. Az alacsony műszakszám az állóeszköz-állomány jelenlegi színvonalával szemben is jelentős tartalékokra utal.

Sokszor és sokak által emlegetett gondot jelentett és jelent az alacsony műszakszám. Hisszük, hogy a műszakpótlék emelése egyik segítője lesz a több műszakos munkarend kiszélesítésének. Természetesen naivitás lenne feltételezni, hogy ezzel automatikusan minden megoldódik. A több műszakhoz ugyanis mindenképp el kell érni a munkások kellenek, s természetesen anyag, energia, karbantartás stb. S bizony kell az egész munkafolyamat éjjel és nappal történő megszervezése. Ha az embe-

Nagy Pál